

TRIUMF (*lat. Triumphus*)

Slavnost vítězství, nejvyšší státní pocta, kterou senát povolal vítěznému vojevůdci za těchto podmínek: 1) vítězná válka byla řádně vypovězena, 2) jejím výsledkem bylo územní rozšíření říše, 3) v jedné bitvě bylo pobito nejméně 5000 nepřátel. Slavnost měla tři složky: 1) slavnostní vjezd triumfátora do města/proto vojevůdce vyčkával do dne triumfu před městem, 2) průvod městem na forum a odtud po Svaté cestě (Via sacra) na Kapitol, 3) oběť, kterou triumfátor vzdal v kapitolském chrámu.

V čele průvodu se ubíral senát a vysokí státní úředníci, vezena byla válečná kořist, ukořistěné odznaky, modely dobitých pevností, obrazy bitev, před vozem triumfátora byli vedeni zajatci (významní). Triumfátor jel na dvoukolém voze ze slonoviny, zdobeném zlatem a reliéfy, taženém čtyřspřežím běloušů, oblečen byl do nachové tógy, na hlavě měl vavřínový věnec, v jedné ruce držel žezlo ze slonoviny s Iovovým orlem, ve druhé ruce vavřínovou ratolest (proutek). Státní otrok stojící za triumfátorem držel mu nad hlavou zlatý vínek Iovův a neustále mu opakoval: „Ohlédni se a nezapomeň, že jsi člověkem!“ Za vozem následovala rodina, příbuzní, občané a vojáci, kteří zpívali cestou žertovné i posměšné písničky na oslavence, zvané „carmina triumphalia“. Za císařství byl triumf vyhrazen jedině císaři jako vrchnímu veliteli vojska, skutečný vítěz se musel spokojit jen s triumfálními odznaky (ornamenta nebo insignia triumphalia). Představu o triumfech poskytují četné reliéfy, vítězné oblouky, které byly stavěny k počtě triumfátora a sochy bohyně vítězství, které byly umístěny po celé římské říši.